

POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2014 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny – Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Joanna Andrzejak – Kruk

Sędzia SO Brygida Łagodzińska (spr.)

Sędzia SR del. Anna Lindner

Protokolant: st. protokolant sądowy Marcin Cieślik

po rozpoznaniu w dniu 6 maja 2014 roku w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z wniosku H. T.

przy udziale W. T.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wniesionej przez uczestniczkę postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu

z dnia 23 października 2013 roku

sygn. akt IXNs 199/12

postanawia:

I. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że:

a. w punkcie 1.a. wartość nakładów ustalić na kwotę 326.106,41 zł (trzysta dwadzieścia sześć tysięcy sto sześć złotych czterdzieści jeden groszy),

b. w punkcie 3. tytułem spłaty zasądzić od uczestniczki postępowania W. T. na rzecz wnioskodawcy H. T. kwotę 171.834,77 zł (sto siedemdziesiąt jeden tysięcy osiemset trzydzieści cztery złote siedemdziesiąt siedem groszy) płatną w 10 ratach:

- pierwsza w kwocie 14.412,84 zł płatna w dniu 20 maja 2014 roku,
- druga w kwocie 17.491 zł płatna w terminie do dnia 20 maja 2015 roku,
- trzecia w kwocie 17.491 zł płatna w terminie do dnia 20 maja 2016 roku,
- czwarta w kwocie 17.491 zł płatna w terminie do dnia 20 maja 2017 roku,
- piąta w kwocie 17.491 zł płatna w terminie do dnia 20 maja 2018 roku,
- szósta w kwocie 17.491 zł płatna w terminie do dnia 20 maja 2019 roku,

- siódma w kwocie 17.491 zł płatna w terminie do dnia 20 maja 2020 roku,
- ósma w kwocie 17.491 zł płatna w terminie do dnia 20 maja 2021 roku,
- dziewiąta w kwocie 17.491 zł płatna w terminie do dnia 20 maja 2022 roku,
- dziesiąta w kwocie 17.493,93 zł płatna w terminie do dnia 20 maja 2023 roku,

i to z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat;

II. kosztami postępowania apelacyjnego obciąża wnioskodawcę i uczestniczkę w zakresie przez nich poniesionym.

/-/ B. Łagodzińska/-/ J. Andrzejak - Kruk/-/ A. Lindner

UZASADNIENIE

Wnioskodawca H. T. wniósł o podział majątku wspólnego. Na treść wniosku złożyło się ustalenie, że w skład majątku wspólnego jego oraz uczestniczki postępowania W. T. wchodziły następujące ruchomości o łącznej wartości 54.000 zł:

- a. motorower (...) nr rej. (...) o wartości 2.500 zł,
- b. kosiarka o wartości 300 zł,
- c. zestaw ogrodowy o wartości 2.500 zł,
- d. pralka o wartości 1.500 zł,
- e. lampa w łazience na parterze budynku o wartości 200 zł,
- f. zastawa stołowa o wartości 4.000 zł,
- g. meble kuchenne o wartości 20.000 zł,
- h. lampa w kuchni o wartości 500 zł,
- i. kanapa w salonie o wartości 1500 zł,
- j. stół z krzesłami w salonie o wartości 3.000 zł,
- k. karnisz w salonie o wartości 1.000 zł,
- l. firany wraz z zasłonami w salonie o wartości 1.000 zł,
- m. lampy wraz z kinkietami w salonie o wartości 1.000 zł,
- n. stolik pod telewizor o wartości 400 zł,
- o. telewizor w salonie o wartości 2.500 zł,
- p. kino domowe o wartości 2.500 zł,
- r. lampa w korytarzu o wartości 500 zł,
- s. szafka w łazience o wartości 500 zł,
- t. łóżko w sypialni o wartości 300 zł,

- u. telewizor w sypialni o wartości 300 zł,
- v. szafa duża w pokoju o wartości 1.500 zł,
- w. kanapa w pokoju o wartości 800 zł,
- x. komputer o wartości 1.500 zł,
- y. dwie szafy w drugim z pokoi o wartości 800 zł,
- z. łóżeczko w drugim pokoju o wartości 200 zł.

Wnioskodawca żądał podziału majątku stron w ten sposób, że: a) ruchomość opisana w punkcie la zostanie przyznana na jego własność, b) ruchomość opisana w punkcie 1 b zostanie przyznana na wyłączną własność uczestnicze postępowania, a ponadto zażądał zapłaty od uczestniczki postępowania na swoją rzecz kwoty 24.500 zł tytułem spłaty różnicy wartości przyznanych stronom ruchomości. Twierdził także, że strony poczyniły wydatki i nakłady z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestniczki postępowania w postaci pobudowania domu jednorodzinnego wraz z częściami składowymi, ogrodzenia działki i jej zagospodarowania, zbudowania pomieszczenia gospodarczego i drewnitni – na nieruchomości gruntowej stanowiącej działkę nr (...) położonej przy ul. (...) w miejscowości W., wchodzącą w skład majątku osobistego uczestniczki - w wysokości 183.047,19 zł. Z tego tytułu domagał się zasądzenia od uczestniczki na swoją rzecz kwoty 91.523,60 zł tytułem zwrotu połowy wartości nakładów i wydatków poczynionych z majątku wspólnego stron na majątek osobisty uczestniczki postępowania w postaci domu jednorodzinnego z częściami składowymi, ogrodzenia działki i jej zagospodarowania, pobudowania pomieszczenia gospodarczego i drewnitni na ww. nieruchomości (po odliczeniu pozostałej do spłaty kwoty kredytu hipotecznego). Wnioskodawca wniósł także o zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania według norm przepisanych.

W odpowiedzi na wniosek uczestniczka postępowania W. T. wniosła o ustalenie, że w skład majątku wspólnego wchodzi:

- nakłady poczynione z majątku wspólnego na ww. nieruchomość uczestniczki o łącznej wartości 178.153,41 zł,
- nakłady poczynione z majątku wspólnego na majątek osobisty wnioskodawcy w kwocie 10.649,13 zł,
- nakłady poczynione przez uczestniczkę na rzecz majątku wspólnego w kwocie 25.346,59 zł,
- znajdujące się w posiadaniu wnioskodawcy ruchomości o łącznej wartości 700 zł,
- znajdujące się w posiadaniu uczestniczki ruchomości o łącznej wartości 25.780 zł.

Uczestniczka wniosła o podział majątku wspólnego poprzez przyznanie jej nakładów poczynionych z majątku wspólnego na nieruchomość uczestniczki, przyznanie jej ruchomości wchodzących w skład majątku wspólnego z wyłączeniem motoroweru (...) nr rej. (...), który winien zostać przyznany wnioskodawcy, przyznanie wnioskodawcy ruchomości wchodzących w skład majątku wspólnego, a znajdujących się w jego posiadaniu, ustalenie, że pozostała spłata zobowiązania kredytowego z umowy kredytowej nr (...) zostanie dokonana przez uczestniczkę, z uwzględnieniem wartości tej spłaty przy dokonaniu wzajemnego rozliczenia wnioskodawcy i uczestniczki postępowania, wzajemnego rozliczenia wnioskodawcy i uczestniczki poprzez zasądzenie od wnioskodawcy na jej rzecz kwoty 244.094 zł w terminie 30 dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia z odsetkami ustawowymi w przypadku zwłoki w płatności.

W. T. wskazała, że strony poczyniły z majątku wspólnego nakłady na majątek odrębny wnioskodawcy, dokonując w części spłaty kredytu zaciągniętego przez niego jeszcze przed zawarciem związku małżeńskiego na poczet zakupu samochodu S. (...), który to pojazd jest składnikiem majątku osobistego wnioskodawcy. Stwierdziła, że wartość tego nakładu odpowiada kwocie 10.649,13 zł. Podała, że wartość rynkowa nieruchomości w W. odpowiada kwocie 350.000

zł, przy czym wartość nakładów to 200.000 zł. Stwierdziła także, że nakłady na tę nieruchomość w części finansowane były z jej własnych środków. Wskazała, że w czasie trwania małżeństwa spieniężyła środki z funduszu inwestycyjnego (...) w kwotach 1.700 zł i 3.877,86 zł, a także lokatę w banku (...) S.A. w kwocie 1549 zł oraz zlikwidowała książeczkę mieszkaniową, wypłacając 14.719,73 zł, a wszystkie te środki w łącznej wysokości 21.846,59 zł stanowiły jej majątek osobisty i zostały spożytkowane na poczet nakładów na nieruchomość. W rezultacie o taką właśnie kwotę należy umniejszyć nakłady z majątku wspólnego podlegające podziałowi. Uczestniczka stwierdziła w dalszej kolejności, że kontynuuje spłacanie wcześniej wspomnianego kredytu hipotecznego zaciągniętego w czasie trwania małżeństwa i od czasu ustania wspólności majątkowej małżeńskiej wpłaciła do banku z tego tytułu kwotę 3.500 zł.

Wskazała, że uwzględnic należy także pozostałą do spłaty kwotę zobowiązania kredytowego wchodzącego w skład majątku wspólnego na dzień 23.01.2012r. w wysokości 435.252, 81 zł, która zostanie spłacona przez uczestniczkę postępowania.

W toku postępowania wnioskodawca i uczestniczka postępowania zgodnie określili wartość ruchomości wymienionych pod literami: a, e, h, i, w, k, r, s, u, x, z wniosku.

W zakresie terminu płatności kwoty podlegającej zasądzeniu na rzecz wnioskodawcy uczestniczka postępowania wskazała, że domaga się rozłożenia zasądzonej kwoty na 10 rocznych rat, z pierwszą ratą płatną w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia. Uzasadniając swoje żądanie w tym zakresie stwierdziła, że sytuacja finansowa nie umożliwia jej jednorazowej spłaty, w szczególności wobec faktu, iż to na niej spoczywa ciężar spłaty kredytu zaciągniętego wspólnie z byłym małżonkiem.

Wnioskodawca H. T. sprzeciwił się rozłożeniu należnej mu kwoty na raty. Wskazał, że ma on niezaspokojone potrzeby mieszkaniowe, obecnie mieszka u matki, wspólnie z uczestniczką zaciągnął kredyt we frankach szwajcarskich i obciąża go obowiązek zapłaty alimentów, a uzyskuje dochody odpowiadające kwocie najniższej krajowej.

W trakcie postępowania uczestnicy zgodnie wnieśli o to, aby ruchomości stanowiące wyposażenie domu zostały przyznane na rzecz uczestniczki, wnioskodawcy zaś przypaść miały motorower (...) oraz skrzynka z narzędziami, sprecyzowali przy tym, że wartość tych przedmiotów jest bezsporna i wynika częściowo z pisemnej opinii a częściowo ze zgodnych w tym zakresie oświadczeń stron. Jako bezsporne określili również nakłady z majątku osobistego uczestniczki na wspólny.

Postanowieniem z dnia 23 października 2013 r. Sąd Rejonowy Poznań- Grunwald

i Jeżyce w Poznaniu, w sprawie o sygn. akt XV Ca 181/14, w punkcie 1. ustalił, że w skład majątku wspólnego H. T. i W. T. wchodzą: a) nakłady z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestniczki postępowania W. T. w postaci pobudowania na nieruchomości położonej w W. przy ul. (...), zapisanej w księdze wieczystej (...) domu jednorodzinnego wraz z częściami składowymi, ogrodzenia działki i jej zagospodarowania, pobudowania pomieszczenia gospodarczego i drewnitni - o wartości 347.953 zł, b) nakłady poczynione z majątku wspólnego na majątek osobisty wnioskodawcy H. T. w postaci spłaty części kredytu na zakup samochodu osobowego marki S. (...), zaciągniętego przez wnioskodawcę przed zawarciem związku małżeńskiego z uczestniczką postępowania - w wysokości 10.649,13 zł, c) motorower (...) nr rej. (...) o wartości 2.500 zł, d) kosiarka o wartości 60 zł, e) zestaw mebli ogrodowych o wartości 1.500 zł, f) lampa w łazience na parterze o wartości 100 zł, g) meble kuchenne, tj. kredens kuchenny, szafka stojąca 0,30 m, szafka stojąca narożnikowa, szafka stojąca pod zlewozmywak, obudowa zmywarki, szafka stojąca z 3 szufladami, obudowa lodówki - zamrażarki, witryna wisząca zaszklona, półka wisząca i 4 koszyki na kubki, szafka półowka otwierana uchylnymi drzwiami, okap kuchenny, piec gazowo - elektryczny (...), zmywarka A., lodówka - zamrażarka Z., zlewozmywak jednokomorowy P. o łącznej wartości 16.800 zł, h) lampa w kuchni o wartości 200 zł, i) stół rozkładany drewniany (...) i 8 krzeseł o wartości 2.040 zł, j) firany tiulowe z zasłonami o wartości 600 zł, k) karnisz w salonie o wartości 600 zł, l) dwie lampy w salonie oraz dwa kinkiety o łącznej wartości 1.040 zł, m) stolik pod telewizor o wartości 322 zł, n) telewizor S.40 (...) o wartości 1.540 zł, o) kino domowe J. o wartości 1.750 zł, p) szafa typu K. o wartości 1.260 zł, q) lampa na korytarzu o wartości 350 zł, r) szafka w łazience o wartości 200 zł, s) telewizor w sypialni o wartości 100 zł, t) kanapa w salonie o wartości 700 zł, u) komputer o wartości 1.000 zł, v) łóżeczko o wartości 100 zł, w)

pralka automatyczna B.o wartości 750 zł, x) skrzynka narzędziowa (narzędzia do naprawy samochodu) o wartości 300 zł. W punkcie 2. Sąd dokonał podziału majątku wspólnego H. T.i W. T.w ten sposób, że przyznał: a) wnioskodawcy H. T.na wyłączną własność ruchomości opisane w pkt l c i x postanowienia; b. uczestniczce postępowania W. T., na wyłączną własność ruchomości opisane w pkt l d-w postanowienia; c) na rzecz uczestniczki postępowania W. T.nakłady opisane w pkt l a postanowienia. W punkcie 3. tytułem spłaty zasądził od uczestniczki postępowania W. T.na rzecz wnioskodawcy H. T.kwotę 182.757,93 zł płatną w dwóch ratach: a. pierwsza – w kwocie 14.412,84 zł, płatna w dniu uprawomocnienia się postanowienia; b. druga - w kwocie 168.345,09 zł, płatna w terminie 8 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia. W punkcie 4. Sąd zasądził od wnioskodawcy H. T.na rzecz uczestniczki postępowania W. T.kwotę 14.412,84 zł z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się postanowienia do dnia zapłaty z tytułu wydatków poniesionych przez uczestniczkę postępowania z majątku osobistego na majątek wspólny. W punkcie 5. nakazał uczestniczce postępowania W. T.wydać wnioskodawcy H. T.motorower (...) w terminie 3 dni od uprawomocnienia się postanowienia. W punkcie 6. orzekł o kosztach postępowania w ten sposób, że obciążył nimi wnioskodawcę i uczestniczkę w równych częściach, tj. każdego w 1/2 części, pozostawiając referendarzowi sądowemu szczegółowe rozliczenie tych kosztów.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania Sądu pierwszej instancji:

Wnioskodawca H. T.i uczestniczka W. T.w dniu 2.09.2006r zawarli związek małżeński, który został rozwiązany wyrokiem Sądu Okręgowego w P., sygn. akt XII C (...)z dnia 12.12.2011r. W ich małżeństwie panował ustrój ustawowej wspólności majątkowej. W. T.jest właścicielką nieruchomości gruntowej stanowiącej działkę nr (...)położoną przy ul. (...)w miejscowości W., dla której Sąd Rejonowy (...)w P.prowadzi księgę wieczystą nr (...). Nieruchomość ta stanowi jej majątek osobisty. Na nieruchomość tę strony poczyniły nakłady w postaci: domu jednorodzinnego, ogrodzenia i zagospodarowania działki, jak też pobudowania pomieszczenia gospodarczego i drewnitni. Przedmiotowy budynek mieszkalny to budynek jednorodzinny w zabudowie wolnostojącej o powierzchni zabudowy 68,20 m² i powierzchni użytkowej 105,29 m². Jest to budynek parterowy z poddaszem użytkowym, niepodpiwniczony. Wchodzące w skład nakładów pomieszczenie gospodarcze ma powierzchnię zabudowy 10,23 m², zaś drewnitnia ma powierzchnię 12,65 m². Łącznie wartość rynkowa poniesionych nakładów w postaci domu jednorodzinnego, ogrodzenia i zagospodarowania działki, jak też pobudowania pomieszczenia gospodarczego i drewnitni wynosi 335.330 zł, w tym 318.903,81 zł to wartość budynku mieszkalnego, kwota 5.521,88 zł to wartość pomieszczenia gospodarczego, kwota 3.162,81 zł stanowi wartość drewnitni, a kwota 7.713,99 zł to wartość ogrodzenia. Wartość całej nieruchomości wynosi 455.799 zł. Poczynione przez wnioskodawcę i uczestniczkę postępowania nakłady na nieruchomość uczestniczki postępowania położoną w W.zostały przede wszystkim sfinansowane z zaciągniętego przez strony w trakcie trwania małżeństwa kredytu zabezpieczonego hipoteką ustanawianą na nieruchomości położonej w W.. Środki finansowe na poczynienie ww. nakładów w części tj. w łącznej wysokości 21.846,59 zł, pochodziły także z majątku osobistego uczestniczki: funduszu inwestycyjnego (...)w kwotach 1.700 zł i 3.877,86 zł, a także lokaty w banku (...) S.A.w kwocie 1.549 zł oraz książeczki mieszkaniowej, na której zgromadzona została kwota 14.719,73 zł. Z majątku wspólnego poczynione zostały przez wnioskodawcę i uczestniczkę postępowania także nakłady na majątek osobisty wnioskodawcy w postaci spłaty części kredytu na zakup samochodu osobowego marki S. (...), nabytego przez wnioskodawcę na kredyt przed zawarciem związku małżeńskiego z uczestniczką postępowania - w wysokości 1.649,13 zł. W skład majątku wspólnego wchodzi również następujące ruchomości: motorower (...)nr rej. (...)o wartości 2.500 zł, kosiarka o wartości 60 zł, zestaw mebli ogrodowych o wartości 1.500 zł, lampa w łazience na parterze budynku o wartości 100 zł, meble kuchenne (kredens kuchenny, szafka stojące 0,30 m, szafka stojąca narożnikowa, szafka stojąca pod zlewozmywak, obudowa zmywarki, szafka stojąca z 3 szufladami, obudowa lodówko - zamrażarki, witryna wisząca zaszkłona, półka wisząca i 4 koszyczki na kubki, szafka półowka otwierana uchylnymi drzwiami, okap kuchenny, piec gazowo - elektryczny (...), zmywarka A., lodówko - zamrażarka Z., zlewozmywak jednokomorowy P.- o łącznej wartości 16.800 zł, lampa w kuchni o wartości 200 zł, stół rozkładany drewniany (...)z 8 krzesłami o wartości 2.040 zł, karnisz w salonie o wartości 600 zł, firany tiulowe wraz z zasłonami o wartości 600 zł, dwie lampy wraz z kinkietami o łącznej wartości 1.040 zł, stolik pod telewizor o wartości 322 zł, telewizor S.40 (...)o wartości 1.540 zł, kino domowe J.o wartości 1.750 zł, szafa

duża typu komandor o wartości 1.260 zł, lampa w korytarzu o wartości 350 zł, szafka w łazience o wartości 200 zł, telewizor w sypialni o wartości 100 zł, kanapa w salonie o wartości 700 zł, komputer o wartości 1000 zł, łóżeczko o wartości 100 zł, pralka automatyczna B.o wartości 750 zł, skrzynka narzędziowa (narzędzia, do naprawy samochodu) o wartości 300 zł. Spośród ww. ruchomości w posiadaniu wnioskodawcy znajduje się jedynie skrzynka narzędziowa oraz kluczyki do motoroweru (...)nr rej. (...). Po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej uczestniczka samodzielnie dokonywała z własnego majątku spłat zobowiązania kredytowego wynikającego z wspólnie zawartej umowy o kredyt hipoteczny nr (...)/2008. Dokonane przez nią spłaty łącznie odpowiadały kwocie 28.825,68 zł. Wnioskodawca H. T.ma 32 lata. Z zawodu jest mechanikiem samochodowym. Jest zatrudniony w wyuczonym przez siebie zawodzie na podstawie umowy o pracę i uzyskuje wynagrodzenie w kwocie 1.500 zł netto miesięcznie. Aktualnie zamieszkuje z matką w lokalu o powierzchni ok. 50 m² i wspólnie z nią prowadzi gospodarstwo domowe. Nie posiada żadnego majątku. Wspólnie z matką użytkuje samochód osobowy marki V. (...). Wnioskodawca jest zobowiązany do uiszczania na rzecz małoletniej córki stron renty alimentacyjnej w wysokości 400 zł miesięcznie. Uczestniczka W. T.ma 32 lata. Z zawodu jest fryzjerką. Jest stanu wolnego. Sprawuje opiekę nad 3,5- letnią córką stron, która z nią zamieszkuje w nieruchomości będącej własnością uczestniczki. W. T.od kilku miesięcy prowadzi działalność gospodarczą - zakład fryzjerski, przy czym w początkowym okresie z uwagi na konieczność sprawowania opieki nad chorującą córką pracę zawodową wykonywała w niewielkim stopniu. Uczestniczka zatrudnia 2 pracowników, przy czym jeden z nich pracuje w wymiarze 1/2 etatu, drugi przebywa na zwolnieniu lekarskim. Nadto uczestniczkę finansowo wspierają rodzice i rodzeństwo. Wcześniej uczestniczka była zatrudniona na umowę o pracę i uzyskiwała dochody w wysokości pensji minimalnej. Poza ww. nieruchomością uczestniczka nie ma innego majątku. Spłaca kredyt, którego rata wynosi 1.600 zł miesięcznie. Uczestniczka postępowania nie choruje na żadne poważne choroby. Ocenę materiału sprawy Sąd Rejonowy poprzedził uwagą, że pomimo specyfiki postępowania nieprocesowego o podział majątku wspólnego małżeńskiego, które rządzi się między innymi tym, że skład i wartość majątku wspólnego podlegającego podziałowi ustala sąd (art. 46 kro w zw. z art. 684 k.p.c.) nie ma podstaw, by odejść od zasady kontrydiktoryjności. Judykatura przyjmuje, że prawo nakłada na organ orzekający powinność prowadzenia postępowania dowodowego w zakresie składu i wartości dorobku również z urzędu, aczkolwiek sąd nie ma obowiązku wszczynania dochodzenia w kierunku wykrycia dowodów niewskazanych przez uczestników postępowania (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z 18.01.1968r., III CR 97/67, OSNC 1968/10/169). Tak więc problematyka dowodzenia w postępowaniu działowym nie odbiega zasadniczo od reguł obowiązujących w postępowaniu procesowym - także tutaj obowiązuje wynikająca z art. 6 k.c. zasada rozkładu ciężaru dowodu po stronie podnoszącej określone twierdzenia faktyczne. Tak więc rzeczą osób zainteresowanych jest wykazywanie, iż należy im się zwrot wydatków i nakładów poczynionych na dorobek po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej, tak co do zasady, jak i co do wysokości. W kwestii daty ustania wspólności majątkowej małżeńskiej i sposobu doprowadzenia do takiego stanu oraz składu dorobku stan faktyczny sprawy był w zasadzie bezsporny. Przedmiotem sporu było przede wszystkim, czy podlegająca zasądzeniu od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwota dopłaty powinna zostać rozłożona na raty. Sąd pierwszej instancji dokonane przez siebie ustalenia faktyczne oparł między innymi na opinii biegłego z dziedziny budownictwa i szacowania nieruchomości J. M.na okoliczność ustalenia wartości nakładów na nieruchomość położonej przy ul. (...)w W.stanowiącej majątek osobisty uczestniczki - w postaci pobudowania domu jednorodzinnego wraz z częściami składowymi, ogrodzenia działki, jej zagospodarowania, pobudowanie pomieszczenia gospodarczego i drewnutni, których zakres został wskazany w punkcie 4 wniosku na dzień ustania wspólności ustawowej małżeńskiej a cen aktualnych, przy czym dokonanie ustalenia wartości nakładów zostało przeprowadzone metodą wartości rynkowej. Nadto przydatną dla poczynienia ustaleń faktycznych była także pisemna opinia biegłego z dziedziny szacowania nieruchomości A. K.na okoliczność ustalenia aktualnej wartości rzeczy ruchomych wskazanych we wniosku oraz odpowiedzi na wniosek według cen aktualnych, a stanu na dzień 3.01.2012 roku - za wyjątkiem rzeczy wskazanych piśmie uczestniczki postępowania z dnia 4.09.2012 roku. Sąd ocenił obydwie opinie jako wiarygodne i przydatne do rozstrzygnięcia sprawy. W toku sprawy Sąd przeprowadził także dowód z opinii biegłego sądowego z dziedziny budownictwa i szacowania nieruchomości W. L.na okoliczność ustalenia wartości nakładów na nieruchomość położoną przy ul. (...)w W.stanowiącą majątek osobisty uczestniczki - w postaci pobudowania domu jednorodzinnego wraz z częściami składowymi, ogrodzenia działki, jej zagospodarowania, pobudowania pomieszczenia gospodarczego i drewnutni na dzień ustania wspólności ustawowej małżeńskiej a cen aktualnych. Sąd podzielił zastrzeżenia zgłoszone do tej opinii przez wnioskodawcę i dlatego powołał dowód z opinii biegłego J. M.. Oceniając osobowe źródła dowodowe, Sąd Rejonowy ocenił jako

wiarygodne zeznania świadka J. F., podobnie jak zeznania wnioskodawcy i uczestniczki postępowania, wskazując, że zeznania uczestników korelowały z pozostałym materiałem sprawy. Sąd pierwszej instancji wskazał, że istotą sprawy o podział majątku wspólnego jest ustalenie w jakim ustroju majątkowym żyli małżonkowie, składu oraz wartości majątku podlegającego podziałowi (art. 684 k.p.c. w związku z art. 567 § 3 k.p.c.). Jak wynikało z dokumentów znajdujących się w aktach (wyroku Sądu Okręgowego z dnia 12.12.2011 roku) H. T.i W. T.zawarli związek małżeński w dniu 2.09.2006 roku. Związek ten został rozwiązany wyrokiem Sądu Okręgowego w P., sygn. akt XII C (...), z dnia 12.12.2011 r. Wnioskodawca i uczestniczka postępowania nie zawierali umowy o rozdzieleniu majątkowej. Ustrój wspólności ustawowej małżeńskiej nie został też zniesiony orzeczeniem sądu w trakcie trwania małżeństwa. Wspólność majątkowa stron ustalała wraz z uprawomocnieniem się wyroku rozwodowego Sądu Okręgowego w Poznaniu, co miało miejsce w dniu 3.01.2012 roku i w konsekwencji możliwym stało dokonanie przez Sąd podziału majątku wspólnego zainteresowanych. Zatem wnioskodawca i uczestniczka pozostawali we wspólności ustawowej małżeńskiej w okresie od 2.09.2006 roku do 3.01.2012 roku. Odnosząc się do zagadnienia składu majątku wspólnego Sąd pierwszej instancji wyjaśnił, iż dorobkiem małżonków są przedmioty majątkowe nabyte w czasie trwania wspólności ustawowej przez oboje małżonków lub przez jednego z nich, w szczególności do tego dorobku należy m.in. pobrane wynagrodzenie za pracę i dochody z innej działalności zarobkowej każdego z małżonków. Przedmioty majątkowe nie objęte wspólnością stanowią majątek osobisty każdego z małżonków (art. 31 kro odpowiadający swoim brzemieniem dawnym przepisom art. 31 i 32 kro). Jakie przedmioty i prawa należą do majątku osobistego małżonków określa m.in. przepis art. 33 kro. Dyspozycja art. 43 §1 kro wskazuje, iż każdy z małżonków ma równy udział w dorobku, choć z ważnych względów (art.43 § 2 kro) małżonkowie mogą domagać się ustalenia nierównych udziałów, z uwzględnieniem stopnia, w jakim przyczyniali się do powstania majątku wspólnego. Zatem fundamentalną zasadą na gruncie stosunków prawno - rodzinnych jest zasada równych udziałów w majątku wspólnym niezależnie od ról, jakie małżonkowie pełnili w rodzinie (a więc niezależnie od tego, czy małżonek pracował zawodowo i czy osiągał dochody, czy też pozostawał na wyłącznym utrzymaniu drugiego z małżonków), z drugiej zaś strony zasada powyższa przejawia się w tym, iż sąd z urzędu nie może określić innych udziałów, jeżeli wniosek w tym przedmiocie nie został przez zainteresowanego zgłoszony. W przedmiotowej sprawie nie było spornym, iż w majątku wspólnym stronom przysługiwać winny równe udziały. Stosownie do art. 46 kro w sprawach nieunormowanych w artykułach poprzedzających od chwili ustania wspólności ustawowej do majątku, który był nią objęty, jak również do podziału tego majątku, stosuje się odpowiednio przepisy o wspólności majątku spadkowego i o dziale spadku. Z kolei art. 567 § 3 k.p.c. stanowi, że do postępowania o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami stosuje się odpowiednio przepisy o dziale spadku. Do dziale spadku zaś stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zniesienia współwłasności, o czym stanowi art. 688 k.p.c. W związku z powyższym w rozpatrywanej sprawie należało stosować przepisy prawnomaterialne i proceduralne regulujące dział spadku i zniesienie współwłasności. Odnosząc się do kwestii składu majątku wspólnego to Sąd Rejonowy wskazał, iż okoliczność ta była pomiędzy ostatecznie stronami bezsporna. Wnioskodawca i uczestniczka postępowania zgodnie stali na stanowisku iż w okresie trwania związku uczestnicy nabyli do majątku wspólnego szereg ruchomości, którymi były rzeczy ruchome wskazane w pkt l c- x postanowienia. Sąd ustalił, że nie wszystkie spośród wskazanych we wniosków przedmiotów stanowiły składnik wspólnego majątku małżonków. I tak stwierdził, że zastawa stołowa (lit. f wniosku) wchodzi w skład majątku osobistego uczestniczki. Twierdzenia uczestniczki w tym zakresie znalazły oparcie w wiarygodnych i niekwestionowanych przez wnioskodawcę zeznaniach świadka J. F.; nadto ostatecznie wnioskodawca przyznał że zastawa ta stanowi składnik majątku osobistego uczestniczki postępowania, podobnie wymienione pod. lit. y wniosku szafy i łóżko w sypialni. Nadto w skład majątku wspólnego zainteresowanych weszły nakłady stanowiącą majątek osobisty uczestniczki postępowania W. T.na nieruchomości gruntową położoną przy ul. (...)w miejscowości W.. Sąd wyjaśnił, że art. 45 kro przewiduje rozliczenia wynikające z wydatków, nakładów i innych świadczeń poczynionych przez małżonków z majątku wspólnego na majątek osobisty oraz poczynionych z majątku osobistego na majątek wspólny. Regułą jest, że o zwrocie nakładów z majątku wspólnego na majątek osobisty sąd orzeka z urzędu, zaś nakłady czynione z majątku osobistego na majątek wspólny podlegają rozliczeniu tylko na wyraźne żądanie zainteresowanej osoby. Bezspornym było między stronami, że poniosły one w trakcie małżeństwa z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestniczki postępowania - nieruchomości w W.nakłady w postaci domu jednorodzinnego, ogrodzenia i zagospodarowania działki, jak też pobudowania pomieszczenia gospodarczego i drewnitni. Bezspornym składnikiem majątku wspólnego były także nakłady z majątku wspólnego na majątek osobisty wnioskodawcy w postaci spłaty części

kredytu na zakup samochodu osobowego marki S. (...), zaciągniętego przez wnioskodawcę przed zawarciem związku małżeńskiego - w wysokości 10.649,13 zł. Odnosząc się do wartości ww. składników majątku wspólnego Sąd wskazał, iż wartość części spośród ww. składników majątku wspólnego została przyznana przez uczestniczkę postępowania. I tak uczestniczka potwierdziła wartość przedmiotów takich jak motorower (...), lampa w łazience na parterze budynku, lampa w kuchni, karnisz w salonie, lampa w korytarzu, szafka w łazience, telewizor w sypialni, kanapa, komputer i łóżeczko w drugim pokoju. Jednocześnie uczestniczka wyjaśniła, że wymienione przez wnioskodawcę dwie kanapy faktycznie stanowią jeden mebel. W oparciu o opinię biegłego ustalona została wartość pozostałych ruchomości. I tak wartość poszczególnych rzeczy ruchomych wchodzących w skład majątku wspólnego jest następująca (pkt 1 c-x postanowienia): motorower (...), nr rej. (...) o wartości 2500 zł, kosiarka o wartości 60 zł, zestaw mebli ogrodowych o wartości 1.500 zł, lampa w łazience na parterze budynku o wartości 100 zł, meble kuchenne (kredens kuchenny, szafka stojące 0,30 m, szafka stojąca narożnikowa, szafka stojąca pod zlewozmywak, obudowa zmywarki, szafka stojąca z 3 szufladami, obudowa lodówki - zamrażarki, witryna wisząca zaszklona, półka wisząca i 4 koszyczki na kubki, szafka połówka otwierana uchylnymi drzwiami, okap kuchenny, piec gazowo - elektryczny (...), zmywarka A., lodówka - zamrażarka Z., zlewozmywak jednodokorowy P., o łącznej wartości 16.800 zł, lampa w kuchni o wartości 200 zł, stół rozkładany drewniany(...)z 8 krzesłami o wartości 2.040 zł, karnisz w salonie o wartości 600 zł, firany tiulowe wraz z zasłonami o wartości 600 zł, dwie lampy wraz z kinkietami o łącznej wartości 1.040 zł, stolik pod telewizor o wartości 322 zł, telewizor S. 40 (...) o wartości 1.540 zł, kino domowe J. o wartości 1750 zł, szafa duża typu komandor o wartości 1.260 zł, lampa w korytarzu o wartości 350 zł, szafka w łazience o wartości 200 zł, telewizor w sypialni o wartości 100 zł, kanapa w salonie o wartości 700 zł, komputer o wartości 1000 zł, łóżeczko o wartości 100 zł, pralka automatyczna B. o wartości 750 zł, skrzynka narzędziowa (narzędzia do naprawy samochodu) o wartości 300 zł. Łączna wartość wszystkich wymienionych ruchomości wynosiła 31.012 zł. Jeśli chodzi o wartość nakładów z majątku wspólnego poniesionych przez wnioskodawcę i uczestniczkę postępowania na nieruchomości w W., stanowiącą majątek osobisty uczestniczki to wartość tych nakładów Sąd ustalił w oparciu o pisemną opinię biegłego J. M. na kwotę 347.953 zł - pkt 1 a postanowienia. Natomiast wartość nakładu z majątku wspólnego na majątek osobisty wnioskodawcy został przez wnioskodawcę i uczestniczkę postępowania zgodnie określony na kwotę 10.649,13 zł - pkt 1b postanowienia. Przy ustaleniu wartości majątku wspólnego - wartości nakładów z majątku wspólnego stron na majątek osobisty uczestniczki postępowania Sąd nie uwzględnił wskazanych przez uczestniczkę nakładów w kwocie 21.846,59 zł, które miała ona poczynić z majątku osobistego. Uczestniczka sformułowała pogląd, że wydatkowane przez nią kwota 21.846,59 zł winna być odjęta od wartości nakładów ustalonych przez biegłego w opinii. Sąd uznał, iż brak podstaw do dokonania takiego rachunku. Zdaniem Sądu pierwszej instancji, jeśli uczestniczka postępowania twierdziła, że poczyniła z majątku osobistego nakłady na majątek wspólny ustalony w pkt 1a postanowienia, to dla uwzględnienia tej okoliczności w niniejszym postępowaniu i rozliczenia takich nakładów koniecznym było zgłoszenie w sposób precyzyjny wniosku o zwrot tych nakładów. Wniosku takiego jednak uczestniczka postępowania, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, nie sformułowała. Tym samym, jako że nie były to nakłady z majątku wspólnego, Sąd nie jest zobligowany do ich rozliczenia z urzędu. Jeżeli chodzi wreszcie o sposób podziału majątku wspólnego to Sąd uwzględnił zgodne stanowiska stron w tym zakresie. Zgodnie z art. 211 k.c. regulującym sposoby zniesienia współwłasności, a stosowanym przy podziale majątku wspólnego na podstawie art. 46 k.r.o. i art. 1035 k.c., w pierwszej kolejności dzieląc majątek wspólny Sąd winien dokonać podziału fizycznego, który w odniesieniu do tego majątku podlega przede wszystkim na przyznaniu określonych przedmiotów poszczególnym osobom uprawnionym oraz przyznaniu dopłaty w razie gdyby jednej ze stron przypadły przedmioty majątkowe, których wartość przewyższa wartość przysługującego jej udziału. Z kolei przepis art. 212 § 2 k.c. stanowi, iż rzecz która nie daje się podzielić, może być przyznana stosownie do okoliczności jednemu ze współwłaścicieli z obowiązkiem spłaty pozostałych albo sprzedana stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Założeniem przepisów o zniesieniu współwłasności jest w pierwszej kolejności uwzględnienie woli uczestników w zakresie sposobu jej zniesienia. Gdy wszyscy uczestnicy złożą zgodny wniosek co do sposobu zniesienia współwłasności, sąd wyda postanowienie odpowiadające treści wniosku, jeżeli projekt podziału nie sprzeciwia się prawu ani zasadom współżycia społecznego, ani też nie narusza w sposób rażący interesu uprawnionych (art. 622 §1 k.p.c.). Przy braku porozumienia uczestników postępowania dokonuje się zniesienia współwłasności przez fizyczny podział rzeczy. Zatem podstawowym sposobem zniesienia współwłasności, a więc również podziału majątku wspólnego jest fizyczny podział rzeczy. Oznacza to, że jeśli podział majątku wspólnego

następuje z mocy orzeczenia Sądu, Sąd powinien mieć na względzie przede wszystkim właśnie ten sposób wyjścia ze współwłasności, chyba że uczestnicy sami żądają, przyznania rzeczy wspólnej jednemu z nich albo sprzedaży stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Jednakże podział majątku wspólnego przez podział rzeczy w naturze nastąpić może tylko wtedy, gdy jest on możliwy tzn. rzecz daje się podzielić oraz nie występują negatywne przesłanki wymienione w przepisie art. 211 k.c. (podział taki byłby sprzeczny z przepisami prawa lub ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem rzeczy albo pociągałby za sobą istotną zmianę rzeczy lub znaczne zmniejszenie jej wartości). Jeżeli podział fizyczny rzeczy nie może być dokonany, bo rzecz nie daje się podzielić albo występują negatywne przesłanki wymienione w art. 211 k.c., podział majątku może nastąpić przez przyznanie całej rzeczy jednemu z małżonków (byłych małżonków) z obowiązkiem spłaty drugiego albo sprzedaż. Mając na uwadze zgodne stanowisko zainteresowanych Sąd Rejonowy przyznał wnioskodawcy na wyłączność składniki majątkowe w postaci motoroweru (...) oraz skrzynki na narzędzia, uczestniczce zaś przyznane zostały pozostałe ruchomości wchodzące w skład majątku wspólnego. Podział taki nie tylko odpowiadał woli stron, ale i odzwierciedlał w przeważającym zakresie obecny stan posiadania zainteresowanych. Zgodnie z art. 212 k.c. w przypadku przyznania rzeczy jednemu ze współwłaścicieli konieczne staje się określenie wysokości spłaty/dopłaty należnej drugiemu współwłaścicielowi. Spłata/dopłata ta winna stanowić wyrażoną w pieniądzu równowartość udziału w rzeczy wspólnej. Łączna wartość wchodzących w skład majątku wspólnego H. T. i W. T. składników majątkowych określonych w pkt 1. postanowienia wyniosła kwotę 392.414, 13 zł. Wartość udziału każdego z zainteresowanych w majątku wspólnym wynosił zatem kwotę 196.207,06 zł (392.414, 13 zł : 2). Wnioskodawcy przypadły składniki majątkowe o wartości 13.449 zł (obejmujące: nakłady na spłatę kredytu: 10.649,13 zł, motorower (...) o wartości 2.500 zł, skrzynkę z narzędziami o wartości 300 zł), a na rzecz uczestniczki zasądzone zostały pozostałe składniki o łącznej wartości 378.965 zł (nakłady na nieruchomości o wartości 347.953 zł i ruchomości o wartości 31.012 zł). Zatem tytułem dopłaty należało zasądzić od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kwotę 182.757, 94 zł (378.965 zł – 196.207,06 zł) na podstawie art. 212 § 1 k.c. w zw. z art. 1035 k.c. i art. 46 k.r.o. Rozstrzygając o sposobie płatności kwoty 182.757,94 zł zasądzonej od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy Sąd kierował się możliwościami finansowymi uczestniczki, a także miał na względzie stanowisko i interes wnioskodawcy. W ocenie Sądu Rejonowego uczestniczka posiada faktyczną możliwość dokonania spłaty na rzecz wnioskodawcy w terminie nie przekraczającym 8 miesięcy. Wskazał, iż jest osobą młodą, prowadzi własną działalność gospodarczą, która umożliwia jej spłacenie uczestnika. Uczestniczka postępowania ma nadto osobisty majątek w postaci nieruchomości w W., której wartość rynkowa odpowiada kwocie 455.799 zł. Zdaniem Sądu, okoliczności te pozwalały na stwierdzenie, że może ona ubiegać się o środki finansowe na spłatę z banku czy innych instytucji finansowych. Wskazany termin 8 miesięcy, a w istocie dłuższy, bo liczony od uprawomocnienia się orzeczenia uznać należy za wystarczający dla dokonania wszelkich formalności niezbędnych dla uzyskania takiego dofinansowania. Jednocześnie zobowiązując uczestniczkę do dokonania zapłaty na rzecz wnioskodawcy przeważającej części należnej kwoty (tj. 168.345,09 zł) w terminie 8 miesięcy, Sąd nakazał jej zapłatę kwoty 14.412,84 zł w dniu uprawomocnienia postanowienia. W tym zakresie rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego podyktowane zostało treścią orzeczenia w punkcie 4 postanowienia - wnioskodawca bowiem zobowiązany został do zapłaty na rzecz uczestniczki kwoty 14.412,84 zł, a tym samym uczestniczka zyskała faktyczną możliwość potrącenia przysługującej jej z tego tytułu wierzytelności z wierzytelnością wnioskodawcy do wysokości ww. kwoty. Przedstawiony powyżej sposób spłaty w ocenie Sądu Rejonowego nie tylko uwzględnia stanowisko wnioskodawcy, ale gwarantuje mu jednocześnie realną, bez nadmiernego odwlekania w czasie, partycypację w dorobku. Rozłożenie spłaty na 10 lat pozostawałoby w sprzeczności z interesem uczestnika postępowania, który nie ma własnego mieszkania, nie uzyskuje wysokich dochodów. Zamieszkuje obecnie z matką w wynajmowanym mieszkaniu. Zarobki wnioskodawcy są na tyle niewysokie, że nie pozwalają na rozwiązanie swojej sytuacji mieszkaniowej i usamodzielnienie się w krótkim czasie pod względem mieszkaniowym. Odnosząc się do rozstrzygnięcia zawartego w pkt 4 postanowienia wskazał, iż na uwzględnienie w przedmiotowym postępowaniu zasługiwały żądania uczestniczki postępowania zasądzenia na jej rzecz od byłego małżonka kwot wydatkowanych przez nią na spłatę wspólnych zobowiązań - kredytu na budowę domu w W. po ustaniu wspólności majątkowej. Zgodnie bowiem z poglądami wyrażonymi w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z 5 grudnia 1978 r. „1. Przy zniesieniu współwłasności pomiędzy Skarbem Państwa a małżonkiem skazanego rozliczeniu podlega całość stosunków majątkowych według stanu na dzień ustania wspólności ustawowej, natomiast podziałowi podlega tylko stan czystej masy majątkowej w chwili dokonywania podziału. Długów zaciągniętych przez oboje małżonków nie można rozliczać przy podziale wspólnego majątku, gdyż mimo takiego podziału dług nadal się

utrzymuje. Przerzucenie długu na jednego tylko z małżonków godziłoby w prawa wierzycieli. Jeśli dług zaciągnięty przez jednego z małżonków w czasie trwania wspólności ustawowej został zużyty na majątek wspólny i spłacony w okresie pomiędzy ustaniem wspólności a podziałem majątku wspólnego, to tak spłacona należność przestaje być długiem i przekształca się w roszczenie o zwrot nakładów na rzecz tego małżonka, który dokonał zapłaty. Roszczenie takie podlega rozliczeniu na podstawie art. 45 kro". Zgodnie z tezą postanowienia SN z 9 września 1976 r. „Stosując odpowiednio art. 686 k.p.c. do postępowania o podział majątku wspólnego, sąd rozstrzyga w tym postanowieniu - i to ze skutkami wynikającymi z dyspozycji art. 618 § 3 w zw. z art. 688 i art. 567 § 3 k.p.c. - tylko o takich długach związanych z majątkiem wspólnym i ciążących w czasie trwania wspólności na obojgu małżonkach jako podmiotach wspólności majątkowej małżeńskiej, które zostały spłacone przez jednego z małżonków z własnych środków po ustaniu wspólności majątkowej, a przed dokonaniem podziału majątku wspólnego". Uczestniczka samodzielnie dokonywała spłaty należności z tytułu umowy kredytowej nr (...), której stroną byli oboje zainteresowani, uiszczając łącznie kwotę 28.825,68 zł. Tym samym za zasadne uznał Sąd pierwszej instancji zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki kwoty odpowiadającej jego udziałowi, to jest 14.412,84 zł (1/2 z 28.825,68 zł). Sąd Rejonowy zobowiązał uczestniczkę do wydania wnioskodawcy motoroweru(...), albowiem jak wynika z dokonanych przez Sąd ustaleń znajduje się on w jej władaniu. Koszty związane z postępowaniem rozliczono stosownie do art. 520 § 2 k.p.c. obciążając nimi strony jako w równym stopniu zainteresowane rozstrzygnięciem sprawy – po 1/2 .

Apelację od powyższego postanowienia wniosła uczestniczka postępowania, zaskarżając je w części, tj. w punktach 1a i 3. Orzeczeniu zarzuciła:

1. niezgodność ustaleń faktycznych z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym polegającą na przyjęciu, że wartość nakładów poczynionych z majątku wspólnego na nieruchomości stanowiącą majątek osobisty W. T. stanowi kwota 347.953 zł., podczas gdy w rzeczywistości była to kwota 326.106,41 zł.,
2. niezgodność ustaleń faktycznych sądu z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym polegającą na błędnym przyjęciu, że uczestniczka postępowania posiada faktyczną możliwość dokonania spłaty na rzecz wnioskodawcy w dwóch ratach płatnych odpowiednio w dniu uprawomocnienia się postanowienia (14.412,84 zł.) i w terminie 8 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia (168.345,09 zł.).

Wskazując na powyższe apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia w zakresie pkt. 1a przez ustalenie, że w skład majątku wspólnego H. T. i W. T. wchodzi nakłady z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestniczki postępowania W. T. w postaci nieruchomości położonej w W. przy ul. (...), zapisanej w księdze wieczystej nr (...), tj. dom jednorodzinny, ogrodzenie działki i jej zagospodarowanie oraz pomieszczenie gospodarcze i drewnia do wartości 326.106,41 zł, zmianę zaskarżonego postanowienia w zakresie pkt. 3 przez zasądzenie tytułem spłaty od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kwoty 171.834,77 zł, płatnej w 10 ratach rocznych równej wysokości, przy czym pierwszą ratą płatną w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia w niniejszej sprawie, zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki postępowania zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego w tym postępowaniu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna.

Na wstępie zauważyć należy, iż Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, iż wnioskodawca i uczestniczka ponieśli nakłady z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestniczki postępowania – nieruchomości w W. nakłady w postaci domu jednorodzinnego, ogrodzenia, zagospodarowania działki, pomieszczenia gospodarczego i drewni. Prawdłowo Sąd ustalił, iż został poczyniony nakład z majątku wspólnego tj. środków finansowych uzyskanych z kredytu hipotecznego zaciągniętego przez małżonków na majątek osobisty uczestniczki. Natomiast w dalszej części uzasadnienia Sąd pierwszej instancji popadł w sprzeczność, twierdząc, iż brak podstaw do uwzględnienia kwoty 21.846,59 zł, którą uczestniczka przeznaczyła na budowę domu z majątku osobistego, albowiem skoro poczyniła nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny, to koniecznym było zgłoszenie wniosku o zwrot tych nakładów. Zdaniem Sądu Okręgowego nie tylko brak podstaw do postawienia uczestniczce zarzutu, iż nie złożyła wniosku o rozliczenie tego

nakładu (z majątku osobistego na majątek osobisty), ale nawet gdyby taki wniosek złożyła to brak byłoby podstaw do jego uwzględnienia. Art. 45 § 1 k.r.o. normuje jedynie obowiązek zwrotu przez małżonka wydatków i nakładów poczynionych z majątku wspólnego na jego majątek odrębny, jak również prawo domagania się zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swego majątku odrębnego na majątek wspólny. Nie są natomiast objęte dyspozycją powyższego przepisu i nie podlegają wyrównaniom przy podziale majątku wspólnego wydatki i nakłady poczynione kosztem majątku odrębnego jednego z małżonków na majątek odrębny drugiego (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 31 stycznia 2013 roku I ACa (...)). Skoro nieruchomości stanowiła majątek osobisty uczestniczki, to poczynione nakłady w postaci budynku mieszkalnego, ogrodzenia, pomieszczenia gospodarczego itd. były nakładami na jej majątek osobisty. Natomiast środki pieniężne uzyskane ze wspólnego kredytu w trakcie małżeństwa wnioskodawcy i uczestniczki stanowiły majątek wspólny, który został przeznaczony na poczynienie nakładów na majątek osobisty uczestniczki. Tym samym zgodnie z wnioskiem złożonym przez H. T. rozliczeniu podlegały wspólne środki finansowe uzyskane z kredytu na budowę domu. Na budowę domu jednorodzinnego i pozostałych elementów infrastruktury wnioskodawca i uczestniczka uzyskali kredyt w kwocie 265.015,40 zł, co wynika z aneksu do umowy kredytowej zawartej w dniu 26 maja 2008 roku (k. 62 akt). Początkowo kredyt wnosił 365.015,40 zł (po przeliczeniu franka szwajcarskiego). Z ustaleń poczynionych przed Sądem Rejonowym wynikało, iż budowa nastąpiła ze środków uzyskanych z kredytu oraz środków finansowych pochodzących z majątku osobistego uczestniczki w kwocie 21.846,59 zł. Okoliczność przeznaczenia przez W. T. środków finansowych z lokaty bankowej, funduszy inwestycyjnych oraz książeczki mieszkaniowej na budowę została ostatecznie przyznana przez wnioskodawcę na rozprawie w dniu 9 października 2013 roku (k. 433 akt). Tym samym na majątek osobisty uczestniczki postępowania został poczyniony nakład na budowę w kwocie 265.015,40 zł z majątku wspólnego oraz 21.846,59 zł z majątku osobistego uczestniczki. Budowa kosztowała zatem 286.861,99 zł. Ani wnioskodawca ani uczestniczka w trakcie postępowania sądowego przed Sądem I instancji nie podnosili, aby na budowę były przeznaczane jakiegokolwiek inne środki. Wartość budynku i pozostałych nakładów na dzień ustania wspólności majątkowej małżeńskiej i według cen aktualnych wynosi 347.953 zł. Została ona ustalona przez biegłego sądowego J. M. w niekwestionowanej opinii. W takim przypadku skoro wartość nakładów jest wyższa niż w chwili ich dokonywania, zasadnym było ustalenie proporcjonalnie w jakiej wysokości został poczyniony nakład na majątek osobisty ze wspólnych środków w chwili ich powstania i ustalenie tej proporcji z uwzględnieniem aktualnej wartości. I tak skoro łącznie nakład wyniósł 286.861,99 zł to nakład z majątku wspólnego w kwocie 265.015,40 zł stanowił około 92,50 %. Pozostała część pochodziła z majątku osobistego uczestniczki. A zatem biorąc pod uwagę aktualną wartość nakładów w kwocie 347.953 zł to 92,50% z tej kwoty daje 321.856,52 zł nakładu z majątku wspólnego podlegającego rozliczeniu. Apelujący określił tę wartość na wyższą tj. na kwotę 326.106,41 zł, czym Sąd odwoławczy był związany.

A zatem łączna wartość wchodzących w skład majątku wspólnego składników majątkowych oraz nakładów wynosiła 366.317,65 zł (326.106,41 zł nakłady na majątek osobisty uczestniczki, 33.812 wartość ruchomości oraz 10.649,13 zł wartość nakładów z majątku wspólnego na osobisty wnioskodawcy). Wartość udziału w majątku wspólnym wyniosła zatem 183.158,82 zł. Wnioskodawca otrzymał składniki o wartości 13.449 zł, uczestniczka otrzymała pozostałe składniki (w tym nakłady na jej majątek osobisty) w kwocie 352.868,65 zł. Tytułem dopłaty należało zasądzić od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kwotę 169.709,83 zł (352.868,65 zł minus 183.158,82 zł). Uczestniczka wskazała, iż nakład z majątku wspólnego na osobisty wynosi 326.106,41 zł i wniosła o zasądzenie spłaty kwoty 171.834,77 zł zakreślając w ten sposób zakres zaskarżenia orzeczenia. Zgodnie zaś z art. 378§1 k.p.c. sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji. Pomimo zatem ustalenia przez Sąd Okręgowy, iż wysokość spłaty wynosić winna 169.709,83 zł, zasądzona kwota wynosi 171.834,77 zł zgodnie z zakresem zaskarżenia, którym Sąd odwoławczy był związany.

W przypadku zarzutu błędnego ustalenia stanu faktycznego co do możliwości uczestniczki spłaty wnioskodawcy w dwóch ratach okazał się on zasadny. W. T. posiada wprawdzie nieruchomości w W. o wartości 455.799 zł, ale nie możliwości np. ubiegania się o kredyt wskazując nieruchomości jako zabezpieczenie, albowiem nieruchomości obciążona jest hipoteką, która przekracza jej wartość. Uczestniczka jest osobą młodą, ale dopiero rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej. Utrzymuje się razem z córką, spłaca kredyt w kwocie 1.600 zł. Korzysta z pomocy rodziny. Dochód uzyskiwany przez uczestniczkę przeznaczany jest na bieżące utrzymanie jej i córki.

Nie sposób uznać aby z prowadzonej działalności gospodarczej zakładu fryzjerskiego zatrudniającego dwóch pracowników, w tym jednego na 1/2 etatu, uczestniczka miała możliwość w okresie 8 miesięcy poczynienia oszczędności w kwocie ponad 150.000 zł. Jest to kwota wysoka. Zgodnie zaś z art. 212 §3 k.c. w zw. z art. 46 k.r.io. w zw. art. 688 k.r.io. sąd oznacza termin i sposób dopłaty lub spłaty, jeżeli zostały ustalone. Przy czym terminy ich uiszczenia nie mogą łącznie przekraczać lat dziesięciu. Sąd odwoławczy uznał za zasadne ustalenie przez Sąd Rejonowy spłaty pierwszej raty w kwocie 14.412,84 zł w dniu 20 maja 2014 roku tj. uprawomocnienia się postanowienia, albowiem wobec treści orzeczenia w punkcie 4. uczestniczka uzyska możliwość potrącenia przysługującej jej należności od wnioskodawcy. Natomiast odnośnie pozostałej kwoty tj. 157.421,93 zł zachodziły podstawy do rozłożenia tej spłaty na roczne raty, które realnie umożliwią uczestniczkę spłatę. Kwota ta jest bardzo wysoka, a zarówno wysokość dochodów, jak i majątek uczestniczki nie pozwalają jej na jednorazową spłatę. Jednocześnie zaś należy mieć na uwadze, iż wnioskodawca zaspokaja obecnie swoje potrzeby mieszkaniowe u matki.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 386§1 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie poprzez ustalenie, iż wartość nakładów z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestniczki wynosi 326.106,41 zł, a spłata która obciąża uczestniczkę kwotę 171.834,77 zł i rozłożył tę spłatę na okres 10 lat.

O kosztach postępowania Sąd odwoławczy orzekł na podstawie art. 520§1 k.p.c. W sprawach o podział majątku wspólnego nie występuje bowiem sprzeczność interesów, o której mowa w art. 520 § 2 i 3 k.p.c., niezależnie od stanowiska stron i zgłaszanych przez nie twierdzeń i wniosków w przedmiocie składu, wartości i sposobu podziału majątku wspólnego. W postępowaniu tym strony są także w równym stopniu zainteresowane rozstrzygnięciem i ich interesy są wspólne o tyle, że celem postępowania jest wyjście ze wspólności majątkowej i uregulowanie wzajemnych stosunków majątkowych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2013 roku IVCSK 74/13).

/-/ B. Łagodzińska/-/ J. Andrzejak – Kruk/-/ A. Lindner